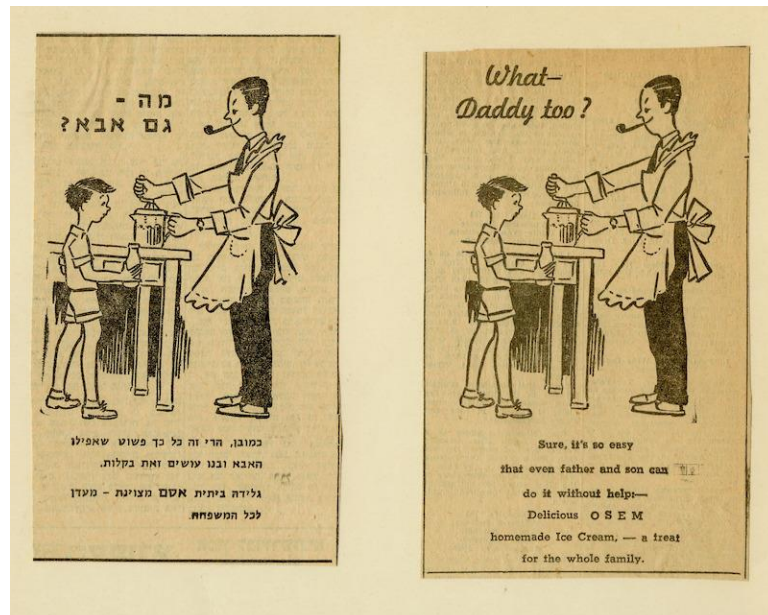

מוריד הגשם / אהרן אלמוג

מערך שיעור – אב ובנו

הקדמה

שירו של אהרן אלמוג "מוריד הגשם" מתאר עימות בין אב ובן, אשר מוסיף ללוות את המשורר, הבן, גם בבגרותו. השיר מזמין למחשבה על מרקם היחסים בין הורים לילדיהם, ועל התהליך העדין של התבגרות ועיצוב זהות. במהלך השיעור נעמיק בניתוח היחסים בין הדמויות כפי שהם מצטיירים בשיר, ונקדיש מקום גם למחשבה על היחסים בין ילדים והורים באופן רחב יותר.

פתיחה

הקרינו את פריט המקור [מה - גם אבא?](#) (מודעת פרסומת של חברת אסם לגלידה ביתית) וחלקו לתלמידים את דף ניתוח הפריט. הקדישו כמה דקות לעבודה בזוגות, ולאחר מכן המשיכו לדון במליאה בשאלות האלה:

- כיצד מוצג האב בפרסומת?
 - מהו לדעתכם יחסו של הבן אליו?
 - כיצד תתארו את הקשר בין האב ובנו כפי שעולה מן הפרסומת?
- מודעת הפרסומת מציגה אב ובן המשתפים פעולה במטבח, בהכנת גלידה. בדמותו של האב שלובים מאפיינים "נשיים" ו"גבריים" – הוא עוטה סינר ומעשן מקטרת. עמידתו הזקופה, תנועותיו וחיכוכו משדרים ביטחון ונחישות. הילד הקרב אליו ומושיט לו בקבוק חלב נראה מהוסס יותר וצייטן. נראה שהוא נשמע לאב, המנחה ומוביל את תהליך העבודה. בשיתוף הפעולה ביניהם ברור מיהו ה"בוס".

מדברים

הזמינו את התלמידים לשתף ולספר כרצונם:

- באילו תחומים והקשרים אתם והוריקם משתפים פעולה ועובדים ביחד? מי מוביל? האם שיתוף הפעולה ביניכם הוא נעים והרמוני? האם יש ביניכם מחלוקות או עימותים?
- במודעת הפרסומת, משנות הששים, נראה האב סמכותי ומוביל, בעוד הבן מסייע לו על פי הנחיותיו. ספרו על חלוקת התפקידים והסמכויות אצלכם במשפחה: מהם התפקידים שלכם במשפחה? מתי אתם נהנים מעצמאות וחופש? באילו תחומים הוריקם מצפים שתשמעו להם? ומתי הם מבקשים מכם עזרה? באילו תחומים אתם מייעצים להוריקם?
- באילו מובנים אתם דומים להוריקם ובמה אתם שונים מהם? האם יש לכם תחומי עניין משותפים? טעם דומה במוזיקה או בלבוש? מה מבדיל ביניכם?

לומדים

במליאה קראו ביחד את שירו של אהרן אלמוג, "מוריד הגשם". מומלץ להקרין את [הסרטון הקצר](#) בו קורא אהרן אלמוג את שירו.

שאלו את התלמידים:

- מה קורה בשיר?
- אילו תחושות הוא מעורר? האם הדמויות שמתוארות בו מעוררות הזדהות? חיבה? אי נחת? ביקורת?
- באיזו מידה גלגוליה של השיחה בין הבן לאב מפתיעים? מקוממים?
- בחרו אחת מן הדמויות המתוארות בשיר ונסו להכנס לנעליה. חשבו כיצד היא מרגישה? מדוע היא פועלת כפי שהיא פועלת? מהם הדברים החשובים בעיניה?

ככל שהזמן מאפשר, הזמינו את התלמידים להציג את הסיטואציות שמתוארות בשיר. הצגה של הדיאלוג בין הבן לאב מאפשרת לחקור את קשת הרגשות שעולה בשיר. היא מאפשרת להצמיד "מנגינה" או הבעה למלים הכתובות. לכן, מעניין לתת לתלמידים שונים לגלם את דמויות הבן והאב, ולשים לב באילו תחושות ורגשות הם בוחרים להטעין בכל פעם את השיחה. האם האב תוקף? כועס? לועג? דואג? וכיצד מגיב הבן? בצחוק? בעלבון? בתמהון? בגאווה? אפשר לתת לתלמידים "הוראות בימוי" שונות, ואפשר להציע להם להמשיך את השיחה כרצונם, מעבר לנאמר בשיר.

- מהן התכונות שמאפיינות את הילד בשיר ומהן התכונות שמאפיינות את האב?
- בשיר מתחולל עימות בין אב ובנו. מה גורם לדעתכם לעימות ביניהם?

למרות שהאב מתייחס לבנו בביטול ואף בתוקפנות, אין בשיר תחושה של עלבון. אפשר למצוא בו הומור ונחישות, ענווה וביטחון. האם זה משום שהילד מזהה מעבר לביקורת את הדאגה שחש האב? האם זה מפני שהילד מוצא בעולם מקום משלו – בין המלים או בעולם הדמיון – בו הוא חש בנוח? נראה שהילד אינו מבטל עצמו מול כעסו או דאגתו של אביו, אלא נושא אותן בגאווה מסוימת כתו המבדיל ומייחד אותו.

- מאחורי כעסו של האב מסתתרת דאגה. מהם הדברים שמדאיגים את האב בשיר? מדוע לדעתכם הוא נותן ביטוי לביקורת ולכעס, אך לא לדאגה?
- אילו דברים מעוררים לדעתכם דאגה אצל הוריתם? כיצד הוריתם מבטאים את דאגתם?
- מה דעתכם על תגובתו של הבן לביקורת שמטיח בו אביו? האם הייתם נוהגים כמוהו במצב של עימות?

יוצרים

מחולל הממים החינמי מאפשר לבחור דימוי מתוך מאגר תמונות או להוסיף דימוי כרצונכם ולהוסיף לו כיתוב.

הנחו את התלמידים לבחור שורה מן השיר ולעצב (לבד או בזוגות) מס על פיה.

ערך מוסף

“בצהרים באתי הביתה ואמרתי: זה אני”

מול אב המתייחס לבנו בקשיחות ואף בתוקפנות ממש, שומר הבן על זהותו, על ייחודו ועל זיקתו לעולם הרוחני המופשט של השירה.

לקריאה נוספת

[על המשורר אהרון אלמוג ושירו "מוריד הגשם"](#)